

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

კვიპაროზი

კვიპაროზი, სარო (Cupressus), მარადმწვანე ხეების, იშვიათად ბუჩქების გვარი - კვიპაროზისებრთა ოჯახისა. პირამიდული ან გაშლილვარჯიანი ხეებია. აქვთ ყავისფერი ქერქი და ჯვარედინმოპირისპირედ განწყობილი ქერქლისებრი წიწვები. მომსხო ბურთისებრი გირჩები მწიფდება მეორე წელს. გვარში 15-20 სახეობაა. გავრცელებულია ევროპის, აზიის, ჩრდ. აფრიკასა და ჩრდ. ამერიკის ზომიერად თბილ სარტყელში. ყირიმში, კავკასიასა და შუა აზიის ზოგ რ-ში კულტივირებულია 11 სახეობა. საქართველოში შემოტანილი 9 სახეობიდან უფრო ფართოდ მოშენებულია მარადმწვანე კ. (C. sempervirens), რ-ის სიმაღლე 30-60 მ აღწევს. ცნობილია მისი 2 ფორმა: პირამიდული და ჰორიზონტული. კ. მეზოფიტია, იტანს ყინვას -20°C-მდე, ნიადაგის მიმართ საკმაოდ განუჩივრებელია.

კ-ს სამშობლოდ ჰიმალაის მთების სამხრ. კალთებს მიიჩნევენ. XIX ს-მდე პირამიდულ კ-ს საქართველოში ალვის ხეს ეძახდნენ. ეს სახელი დაკავშირებულია მაზდეანობის გავრცელებასთან. „ალვის ხე“, ანუ „წვის ხე“ თავისი ვიწრო პირამიდული ჰაბიტუსის გამო მართლაც კარგად ესადაგებოდა მარადმწვანე კ-ს, როგორც მაზდეანური სარწმუნოების ემბლემა.

საქართველოში იზრდება აგრეთვე ლუბიტანური, ჰიმალაიური, არიზონული და სხვა კ-ები, რ-ებსაც იყენებენ ქარსაფარ ბოლებად, დეკორატიულ ბალმშენებლობაში.

ვ. მირზაშვილი
